

2.1 Zgodovinsko terensko delo, informacijska tehnologija in obravnava stavbne dediščine

K nepremični materialni kulturni dediščini prištevamo posamične stavbe, skupine stavb, območja ter predmete in zbirke predmetov (predmeti človeškega in naravnega izvora, posamič ali v skupinah, arhivsko in knjižnično gradivo).¹

Za stavbe s pripadajočimi napeljavami, okrasjem, opremo in pripadajočimi zemljišči, druge grajene sestave, naselja ter njihove dele in prostorske ureditve uporabljamo tudi izraz stavbna dediščina.

Pomemben del stavbne dediščine je dediščina vsakdanjega življenja (zanjo se uporablja tudi izraz etnološka dediščina), kamor sodijo vse stavbe, ki »označujejo dediščino načinov življenja ljudi v različnih časovnih obdobjih po pokrajinah na Slovenskem in odražajo skrben odnos človeka do svojega okolja in prostora, v katerem je živel ter ga bolj ali manj vključeval v svoje sodobno življenje«.²

Dediščino vsakdanjega življenja tako predstavljajo »stanovanjske stavbe, domačije, kmečki, trški in mestni domovi, gospodarske in obrtne stavbe, planine, delavske kolonije, pomožne gospodarske stavbe, kot so: sušilnice za sadje in hmelj, kašče, kleti, vinski hrami, vodnjaki, napajalniki, kozolci, mlini, žage, kovačnice in čebelnjaki«.³

Dediščino vsakdanjega življenja lahko obravnavamo z različnimi didaktičnimi pristopi in strategijami. Predstavljena sta dva načina oziroma primera, in sicer obravnava dediščine vsakdanjega življenja s pomočjo različnih spletnih strani (primer 1) in zgodovinsko terensko delo (primer 2). Glede na načrtovanje števila ur za učno temo oziroma učni sklop lahko učitelj obravnava oba primera ali le enega, in sicer v okviru učnega sklopa Kulturna dediščina.

Načrt učnega sklopa

Tema in vsebina iz učnega načrta⁴	<ul style="list-style-type: none"> • Izbirna širša tema: Kulturna dediščina • Vsebina: Stavbna dediščina
Učni sklop iz učnega načrta	<p>Primer 1: Tradicionalne kmečke hiše na Slovenskem (delo s spletom)</p> <p>Primer 2: Stavbna dediščina in zgodovinsko terensko delo</p>
Standardi znanja iz učnega načrta⁵	<p>Vsebinski standardi znanja so, da učenec/učenka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše primere naravne in <u>kulturne</u> dediščine.

¹ <http://www.zvkds.si/sl/kulturna-dediscina-slovenije/kategorije/14-dediscina-vsakdanjega-zivljenja/> (dostop: 2. 11. 2011).

² Prav tam. Če na tem spletnem naslovu kliknete na ikono Kulturna dediščina Slovenije, si lahko ogledate izbrane fotografije naše kulturne dediščine (dostop: 2. 11. 2011).

³ Povzeto po: <http://www.zvkds.si/sl/kulturna-dediscina-slovenije/kategorije/14-dediscina-vsakdanjega-zivljenja/> (dostop: 2. 11. 2011).

⁴ Učni načrt, str. 9.

⁵ Prav tam, str. 29, 39.



- *na primerih iz krajevne zgodovine opiše pomen ohranjanja kulturne dediščine.*

Procesno-proceduralni standardi so, da učenec/učenka:

- **razvije spretnosti časovne in prostorske predstavljivosti,**
- **razvije spretnost zbiranja in izbiranja informacij in dokazov iz različnih zgodovinskih virov in literature v različnih medijih,**
- razvije zmožnost preproste analize, sinteze in interpretacije uporabnih in verodostojnih informacij in dokazov iz različnih zgodovinskih virov in literature,
- razvije spretnost iskanja zgodovinskih virov in literature z IT,
- razvije zmožnost kritične presoje zgodovinskih dogodkov, pojavov in procesov z uporabo večperspektivnih zgodovinskih virov in literature,
- **razvije zmožnost oblikovanja samostojnih sklepov, pogledov, mnenj, stališč, izvirnih predlogov in rešitev,**
- razvije sposobnost samostojnega izbiranja in odločanja ter svoje poglede na zgodovino,
- razvije dovzetnost za različne poglede na zgodovino oz. interpretacije zgodovine ter razume, zakaj se pojavijo,
- **razvije spretnost različnih oblik komunikacije (ustno, pisno, grafično, ilustrativno, z IT),**
- **navede in pojasni značilnosti slovenskih državnih simbolov,**
- pojasni značilnosti simbolov Evropske unije,
- **oceni pomen ohranjanja in varovanja slovenske, evropske in svetovne kulturne dediščine ter okolja,**
- navede in pojasni značilnosti političnih sistemov, ki so izvajali zločine proti človeštvu, genocide, holokavst in druge oblike množičnega kršenja človekovih pravic,
- **na primerih pojasni pomen delovanja evropskih ustanov, ki se ukvarjajo z varovanjem človekovih pravic,**
- na primeru napiše načrt ukrepanja v okviru evropskih ustanov v primeru kršenja človekovih pravic.

Operativni procesni cilji učnega sklopa (vključujejo vsebine, spretnosti, zmožnosti, odnose, miselne procese)

Učenec/učenka:

- opiše primere (nepremične) kulturne dediščine,
- na primerih iz krajevne zgodovine opiše pomen ohranjanja kulturne dediščine,
- zbere in *izbere informacije in *dokaze iz različnih zgodovinskih virov in literature v različnih medijih,
- kaže spretnosti različnih oblik komunikacije (ustno, pisno, grafično, ilustrativno, IT),
- *zna poiskati zgodovinske vire in literaturo z IT,
- oceni pomen ohranjanja in varovanja slovenske kulturne dediščine.



Ključni koncepti	<p>A Temeljni zgodovinski koncepti: kulturna dediščina, nepremična kulturna dediščina, stavbna dediščina, **dediščina vsakdanjega življenja;</p> <p>B koncepti za globlje razumevanje: ugotavljanje sprememb in kontinuitete;</p> <p>C koncepti, ki izhajajo iz naravne zgodovinske vede: orientacija v zgodovinskem času in prostoru, iskanje podatkov in dokazov v zgodovinskih virih, interpretacija.</p>
Medpredmetne povezave	/
Kroskurikularne teme	Informatika: delo s spletom.
Učna diferenciacija in individualizacija glede na učne stile (A, V, K)	<p>Dejavnosti, ki vključujejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • avditivni učni stil: <ul style="list-style-type: none"> – poslušanje razlage in navodil učitelja, – delo po korakih (navodila na delovnem listu za delo s spletnimi stranmi ter za zgodovinsko terensko delo); • vizualni učni stil: <ul style="list-style-type: none"> – ogled slikovnega gradiva na spletnih straneh, – opazovanje na terenu, – bere besedila na spletu in navodila na delovnem listu; • kinestetični učni stil: <ul style="list-style-type: none"> – beleži, riše, fotografira, meri.
Didaktični pristopi (strategije)	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivne učne oblike: individualno samostojno delo, • aktivne učne metode: metode zgodovinskega terenskega dela, • zgodovinsko terensko delo, • projektno delo, • uporaba novih tehnologij: splet in e-gradiva.
Oblike preverjanja znanja	Ustno.
Oblike ocenjevanja znanja	Primer 2: Terenski dnevnik.
Literatura in viri	<p>Literatura</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bogataj, J. (1989). <i>Domače obrti na Slovenskem</i>. Ljubljana: DZS. 2. Koželj, Z. (1990). <i>Uvod v etnološko konservatorstvo</i>. Ljubljana: Zavod SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine. 3. Sedej, I. (1978). <i>Družbeni pomen stavbne dediščine in odnos med kulturnim in naravnim okoljem</i>. Teze za razpravo. <i>Glasnik SED 18/78, št. 3, str. 58–60</i>. <p>Spletni viri</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. <i>Digitalna enciklopedija naravne in kulturne dediščine - DEDI</i>: http://www.dedi.si (dostop: 15. 3. 2013). 5. <i>E-gradiva - kartografija v učni snovi OŠ</i>: http://egradiva.gis.si (Bilo je nekoč 1; Črna kuhinja, Kuhinjski predmeti nekoč) (dostop: 15. 3. 2013). 6. <i>Etno kmetije</i>. Kam.si – vodnik po Sloveniji: http://www.kam.si/etno_kmetije/ (dostop: 15. 3. 2013).

7. Prosta spletna enciklopedija Wikipedia: http://sl.wikipedia.org/wiki/Glavna_stran (dostop: 15. 3. 2013).
8. Seznam muzejev in galerij Slovenije: <http://www2.arnes.si/~ljprirod6/> (dostop: 15. 3. 2013).
9. Seznam virtualnih muzejev, galerij, spominskih hiš v Sloveniji: <http://www.burger.si/SLOMuseumsIndex.htm> (dostop: 15. 3. 2013).
10. Slovenska mreža za interpretacijo dediščine: <http://www.smid.si/> (dostop: 15. 3. 2013).
11. Spletna stran za promoviranje slovenskega turizma: <http://www.welcome-to-slovenia.com/content?ContentID=146> (dostop: 15. 3. 2013).
12. Vladni portal za otroke in mladino: [http://www.otroci.gov.si/ikona »Slovenija, moja država«](http://www.otroci.gov.si/ikona%20Slovenija%20moja%20drzava) (dostop: 15. 3. 2013).
13. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije: <http://www.zvkds.si> (dostop: 15. 3. 2013).
14. Drugo:
 - Kamnoseštvo v Rogatcu. Razvojnaja agencija Sotla. Dostopno na: <http://www.ra-sotla.si/turizem/index.php/kamnosestvo-v-rogatcu> (dostop: 15. 3. 2013).
 - Kozolec. Osnovna šola Narodnega heroja Rajka, Hrastnik. Dostopno na: <http://www2.arnes.si/~osljhrnhr3s/Kozolec.htm> (dostop: 15. 3. 2013).
 - Tradicionalne hiše na Slovenskem. Dostopno na: http://www2.arnes.si/~jjakon/HGH/houses/Houses%20in%20Slovenia_2.pdf (dostop: 15. 3. 2013).

Primer 1:**TRADICIONALNE KMEČKE HIŠE NA SLOVENSLEM (DELO S SPLETOM)****Načrt aktivnosti, ki so vezane na organizacijo pouka**

AKTIVNOSTI UČITELJA	AKTIVNOSTI UČENCEV
Prva ura: računalniška učilnica	
<p>Uvodna motivacija Učencem pove navodila za samostojno delo v računalniški učilnici. Pove jim, katere naloge opravijo v šoli s pomočjo podatkov s spleta (naloge 1), in katere doma (naloge 2, 3 in 4).</p> <p>Osrednji del učne ure Po potrebi pomaga učencem pri delu s spletom (iskanje spletne strani, iskanje zahtevanih informacij itd.).</p> <p>Sklep Učencem napove, kako bo potekalo nadaljevanje dela v zgodovinski učilnici pri</p>	<p>Poslušajo navodila za delo.</p> <p>Na spletu iščejo zahtevane informacije in jih zapisujejo na delovni list.</p> <p>Poslušajo navodila.</p>

AKTIVNOSTI UČITELJA	AKTIVNOSTI UČENCEV
naslednji uri zgodovine in jim naroči, da delovni list nalepijo v zvezek za zgodovino, ter še enkrat pove, katere naloge opravijo doma.	
Druga ura: zgodovinska učilnica	
<p>Uvodna motivacija Učencem prikaže (na PowerPointu, i-tabli ipd.) tradicionalne kmečke hiše iz različnih slovenskih pokrajin (hiše, ki so jih tudi sami raziskovali s pomočjo spleta prejšnje uro). Vpraša jih po značilnostih vsakega tipa hiše. Z učenci pregleda domačo nalogo (delovni list 1/naloge 2, 3, 4).</p> <p>Osrednji del učne ure Vodeni pogovor naveže na nalogo 4 z delovnega lista in učence usmeri k reševanju nalog 5 in 6. Na tablo projicira spletno stran Muzeja na prostem Rogatec in prikaže prostorske slike tradicionalne kmečke hiše. Učence povabi k reševanju naloge 7.</p> <p>Sklep Povzame učno snov in vodi pogovor, v čem se razlikuje sodobna hiša od stare kmečke hiše (naloga 8).</p>	<p>Povedo, kateri tip hiše je prikazan.</p> <p>Navajajo podobnosti in razlike med posameznimi tipi tradicionalnih kmečkih hiš.</p> <p>Rešijo naloge 5, 6, 7 in sodelujejo v pogovoru.</p> <p>Navajajo razlike med sodobno in staro kmečko hišo ter ugotovitve zapišejo na delovni list (naloga 8).</p>

Za učni sklop Tradicionalne kmečke hiše na Slovenskem sta načrtovani dve šolski uri. Z iskanjem informacij na različnih spletnih straneh uresničujemo pomemben splošni cilj posodobljenega učnega načrta, saj učenci tako »po svojih zmožnostih razvijajo spretnosti uporabe zgodovinskih virov in informacij z uporabo informacijske tehnologije«.⁶

Učna priprava je zasnovana tako, da vključuje samostojno delo učencev pri delu s spletom ter skupno, frontalno delo, ki je namenjeno povzemanju ugotovitev, do katerih so prišli učenci.

Uvod v delovni list 1

Naloge na delovnem listu so zasnovane tako, da jih lahko učitelj diferencira in individualizira glede na zmožnosti učencev. Tako naloge brez označb vključujejo znanje na minimalni ravni znanja, naloge, ki so označene z eno zvezdico (*), vključujejo znanje na temeljni in naloge, označene z dvema zvezdicama (**), znanje na višji zahtevnostni ravni.

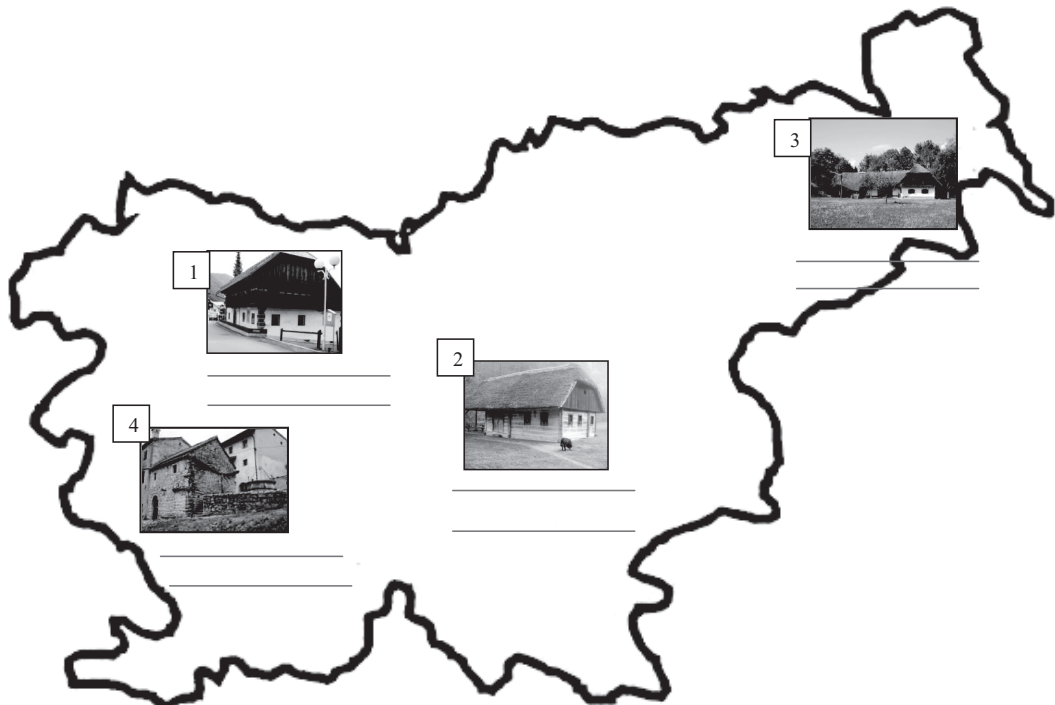
⁶ http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_obvezni/Zgodovina_obvezni.pdf str. 5 (dostop 12. 11. 2011).



Delovni list 1

Kakšne so tradicionalne kmečke hiše na Slovenskem?

1. Pomemben del materialne kulturne dediščine je stavba dediščina. To so različne bivalne in gospodarske stavbe, mestna in vaška jedra ter predmeti. S pomočjo različnih spletnih strani boš spoznal/-a štiri najznačilnejše tipe slovenskih tradicionalnih kmečkih hiš na Slovenskem. Vsak tip hiše ima po nekaj različic, vendar bomo pri pouku spoznali le po eno različico vsakega tipa tradicionalne kmečke hiše. Te so prikazane na spodnji nemi karti, ki jo boš kasneje in po navodilih dopolnil/-a z ustreznimi podatki.⁷



S pomočjo navedenih spletnih strani dopolni spodnje opise.

Slika 1: Liznjekova hiša. (Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Vhodna_stran.JPG; dostop: 3. 6. 2013.)



Tip hiše: _____

Različica: _____

Ime domačije: _____

7

Nemi zemljevid Slovenije je narisala Sonja Bregar Mazzini, viri slikovnega gradiva so objavljeni v nadaljevanju.

Značilnosti (gradbeni material, streha, kritina, prostori, posebnosti):

Poimenuj preostale različice alpskega tipa kmečke hiše:

V nemo karto pod ustrezno sliko zapiši ime domačije in tip kmečke hiše.



Slika 2: Baničeva hiša. (Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Pleterje_Baniceva_hisa.JPG; dostop: 3. 6. 2013.)



Tip hiše: _____

Različica: _____

Ime domačije: _____

Značilnosti (gradbeni material, streha, kritina, prostori, posebnosti):

Poimenuj preostale tipe kmečke hiše osrednjeslovenskega območja:

V nemo karto pod ustrezno sliko zapiši ime domačije in tip kmečke hiše.

Slika 3: Dominkova domačija. (vir: [http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Gorisnica\(DominkovaDomacija\).JPG](http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Gorisnica(DominkovaDomacija).JPG); dostop: 3. 6. 2013.)



Tip hiše: _____

Različica: _____

Ime domačije: _____

Značilnosti (gradbeni material, streha, kritina, prostori, posebnosti):



Poimenuj preostale različice panonskega tipa kmečke hiše:

V nemo karto pod ustrezno sliko zapiši ime domačije in tip kmečke hiše.

Slika 4: Kamnita kmečka hiša (romanska hiša). (Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:%C5%A0tanjel_4950.JPG; dostop: 3. 6. 2013.)



Tip hiše: _____

Različica: _____

Ime domačije: _____

Značilnosti (gradbeni material, streha, kritina, prostori, posebnosti):

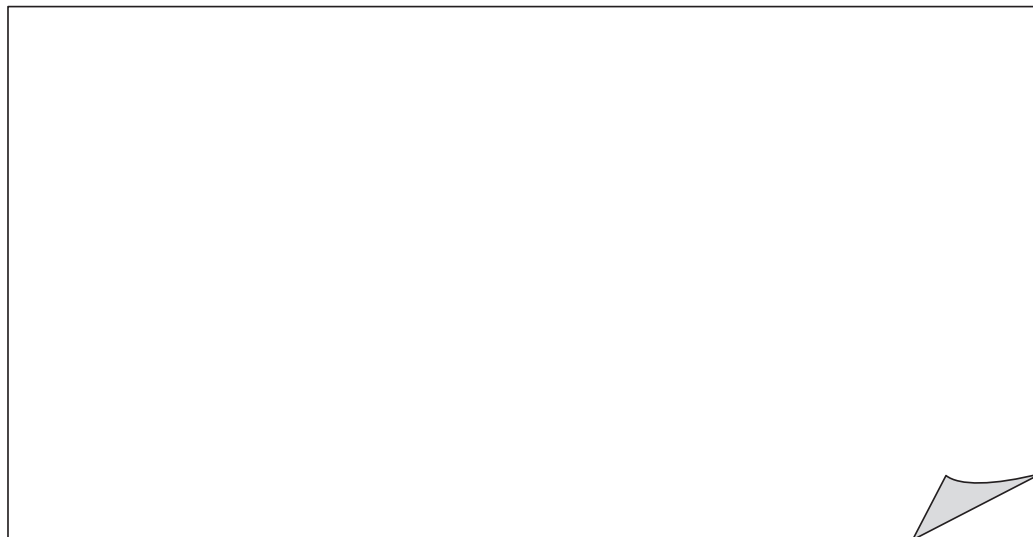
Poimenuj preostale različice primorskega tipa kmečke hiše:

V nemo karto pod ustrezno sliko zapiši ime domačije in tip kmečke hiše.

2. *Še enkrat preberi izpisane značilnosti posameznih kmečkih hiš. Ali opaziš kake podobnosti? Zapiši jih.

3. *V čem opaziš bistvene razlike?

4. *Stare kmečke hiše imajo več ali manj podobno razporeditev prostorov. Na spletni strani <http://www.muzej-rogatec.si> klikni na »Šmitova hiša« in s pomočjo opisa nariši tloris takšne razporeditve prostorov. V vsak prostor na tlorisu zapiši poimenovanje zanj.



5. *Izpolni spodnjo tabelo tako, da za navedena poimenovanja prostorov za staro kmečko hišo poiščeš in napišeš, čemu je prostor služil. V drugi stolpec zapiši sodobno poimenovanje za prostore, ki imajo podobno funkcijo danes.

STARO POIMENOVANJE	ČEMU JE PROSTOR SLUŽIL	SODOBNO POIMENOVANJE
KUHNA		
HIŠA		
ŠTIBLC		
HIŠKA		

6. *Katerega prostora ni bilo znotraj hiše, danes pa je pomemben del vsakega stanovanja ali hiše?

7. *S pomočjo prostorskih slik na spletni strani <http://www.muzej-rogatec.si>, si oglej posamezne prostore kmečke hiše. S kakšnimi omejitvami bi se soočil/-a, če bi živel/-a v takšni hiši v sodobnem času?





8. *Zakaj je pomembno, da ohranjamo tradicionalno kmečko stavbno dediščino? Navedi in razloži vsaj en razlog.

**Primer 2:****TERENSKO DELO V MUZEJU NA PROSTEM**

Za zgodovinsko terensko delo potrebujemo najmanj 3–4 šolske ure, zato je smiselno, da ga izvedemo v okviru ekskurzije oziroma dneva dejavnosti.

Preden se odpravimo na teren, moramo vedeti, kam gremo in kaj bomo na terenu počeli. Terensko delo vsebuje več faz: informiranje o terenu in priprava na terensko delo (kje se nahaja objekt, zbiranje in obdelava dostopnih virov, povezanih z vsebino terenskega dela), delo na terenu (opazovanje, zapisovanje, fotografiranje, risanje, merjenje itd.), sklepna faza (urejanje zbranih podatkov in slikovnega gradiva, izdelava končnega izdelka) ter predstavitev končnega izdelka.

Načrt aktivnosti, ki so vezane na organizacijo pouka

AKTIVNOSTI UČITELJA	AKTIVNOSTI UČENCEV
<p>Pred odhodom, v razredu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pripravi navodila in kriterije ocenjevanja za učence. 2. Učencem naroči, katere pripomočke morajo imeti s seboj za nemoteno delo. 3. Učence seznanj z navodili za zgodovinsko terensko delo, z njihovimi obveznostmi ter s kriteriji ocenjevanja. 4. Pripravi terenski dnevnik. <p>Na terenu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opazuje delo učencev. 2. Pomaga učencem in jih usmerja pri delu. <p>Po terenskem delu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ob vodenem pogovoru povzame bistvene značilnosti Dominkove domačije. 2. Oцени končni izdelek in njegovo predstavitev ter seznanj učence z ocenami. 	<p>Poslušajo učiteljeva navodila.</p> <p>Sledijo navodilom v terenskem dnevniku, opazujejo, rešujejo naloge, si medsebojno pomagajo.</p> <p>Sodelujejo v pogovoru in povzemanju ugotovitev s terenskega dela, oddajo nalogo.</p>

Terensko delo je zasnovano na sodobnih zgodovinskih terenskih metodah dela in vključuje metode opazovanja (opazovanje, zapisovanje, risanje ali fotografiranje), metodo odkrivanja (preučevanje stavbe z merjenjem) in metodo postavljanja hipotez in domnevanja, sklepanja in oblikovanja sklepov (sklepanje na temelju zbranih podatkov, oblikovanje sklepov, predstavitev – izdelki).⁸

⁸ Brodnik, V. (2011). Zgodovinsko terensko delo pri pouku zgodovine. Predstavitveno gradivo na delovnem srečanju predmetne razvojne skupine za zgodovino, aprila 2011.



Uvod v delovni list 2

Gradivo, ki ga pripravimo za učence, obsega uvodni delovni list, na katerem so dejavnosti za pripravo na terensko delo ter terenski dnevnik z dejavnostmi za delo na terenu. Dejavnosti v terenskem dnevniku so zaradi lažje razporeditve večjega števila učencev po terenu razdeljene na več sklopov nalog (zunanost domačije, bivalni del domačije, črna kuhinja, sprehod po domačiji in njena okolica). Učenci tako v manjših skupinah individualno, dvojiško ali skupinsko rešujejo naloge in krožijo po različnih delih domačije, s čimer se izognemo preveliki gneči na enem mestu. Terenski dnevnik je učencu vir informacij za končni izdelek – kratek pisni sestavek.

Delovni list 2

Priprava na terensko delo



1. S pomočjo spletne strani http://www.kam.si/etno_kmetije/dominkova_domacija_v_gorisnici.html poišči informacije o Dominkovi domačiji in reši naloge.

a) V katerem delu Slovenije se nahaja Dominkova domačija?

b) Kdo je bila zadnja stanovalka na domačiji? *Po lastnih besedah izpiši nekaj dejstev o njej.

c) **Kako se danes ohranja, varuje in popularizira Dominkova domačija?

d) Kakšen je namen domačije danes?

2. *Zapiši najmanj tri vprašanja, na katera želiš dobiti odgovore po končanem terenskem delu na Dominkovi domačiji.



Terenski dnevnik

Zgodovinsko terensko delo na Dominkovi domačiji

Obvezni pripomočki za terensko delo: svinčnik, radirka, trda podlaga, meter, dodatni listi ali beležka za zapiske ter fotoaparati ali mobitel (ni obvezno, lahko tudi rišeš).

Večino odgovorov na spodnja vprašanja boš dobil/-a z natančnim opazovanjem domačije. Če na kakšno vprašanje ne boš znal/-a odgovoriti, lahko svoje zapiske dopolniš doma s pomočjo spletne strani <http://www.dedi.si/dediscina/99-dominkova-domacija>.

1. Oglej si zunanost domačije.

a) Koliko sestavnih delov (poslopij) obsega domačija?

b) *Kakšna je bila funkcija posameznega poslopja?

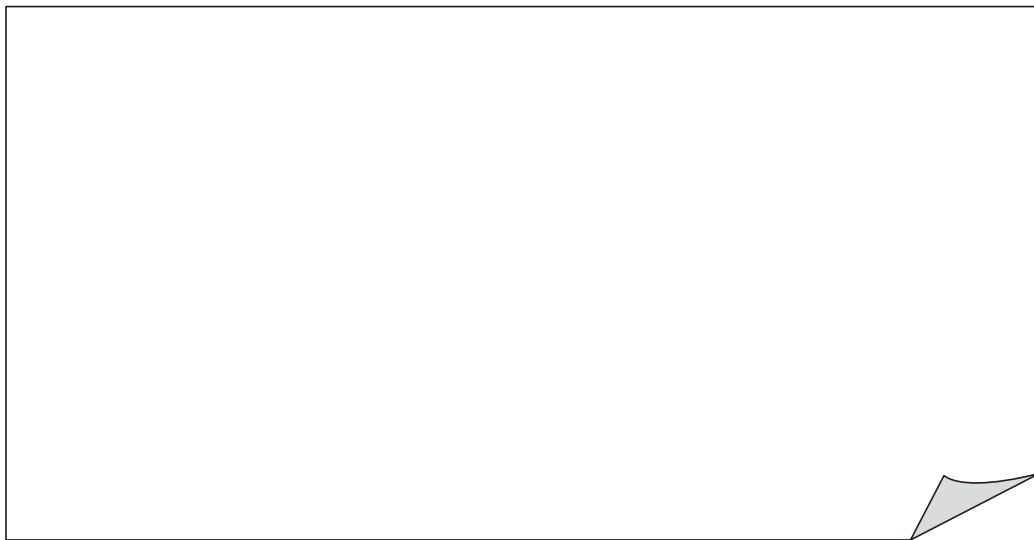
c) *Pojasni, kaj pomeni, da je glavni objekt na domačiji postavljen »na vogel«. Dobro opazuj obliko domačije.

d) *Iz kakšnega materiala sta sezidana hiša in gospodarsko poslopje?

e) Iz kakšnega materiala je narejena streha?

f) **Iz česa je omet na poslopiju?

Nariši tloris domačije.



2. Vstopi v bivalni del domačije in se sprehodi po prostorih.

a) Koliko stanovanjskih prostorov ima ta del poslopja? Poimenuj jih.

b) *V bivalni del tlorisa v nalogi 1, vriši stanovanjske prostore in ustrezno zapiši poimenovanja za vsak stanovanjski prostor posebej.

c) Kateri stanovanjski prostor ima okna? Preštej jih in zapiši njihovo število.

d) Izmeri in zapiši mere oken.

e) Oglej si opremo osrednjega bivalnega prostora. Opiši jo (katera oprema, iz česa je narejena).



f) Izmeri dolžino in širino postelje in zapiši mere.

g) Iz česa je strop in iz česa so tla v osrednjem stanovanjskem delu?

h) Kako so osrednji stanovanjski prostor ogrevali?

i) *S čim so svetili pred napeljavo elektrike? Vprašaj vodičko.

j) V osrednjem stanovanjskem prostoru poišči »bohkov kot« in pojasni izraz.

3. Vstopi v črno kuhinjo.

a) Opiši njeno opremo.

b) Razmisli in zapiši, zakaj se kuhinja imenuje črna kuhinja. * V prostoru poišči in zapiši dokaze za svojo razlago.

4. Katerih danes nepogrešljivih prostorov, ni v stanovanjskem delu hiše?

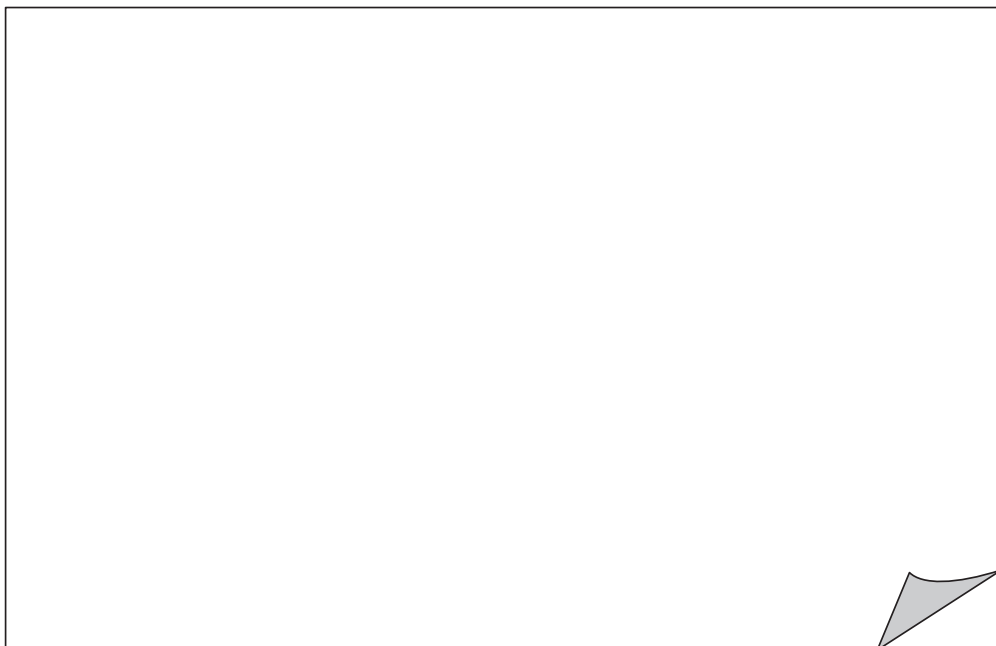
5. Sklepaj, kako so stanovalci domačije skrbeli za osnovno higieno. Poišči v hiši kake dokaze za svojo domnevo.

6. Sprehodi se po domačiji in poišči stranišče.

a) Opiši ga (velikost, material).

b) Zakaj pravimo takšnemu stranišču »stranišče na štrbunk«?

c) Nariši ali fotografiraj stranišče.





7. *V posloju lahko vidimo tudi predmete za delo, ki jih danes skorajda ne poznamo več. Poišči spodaj naštete predmete in poleg njih zapiši, čemu so jih uporabljali, ter nariši skico predmeta, ki te je najbolj pritegnil, in zapiši, zakaj te je pritegnil.

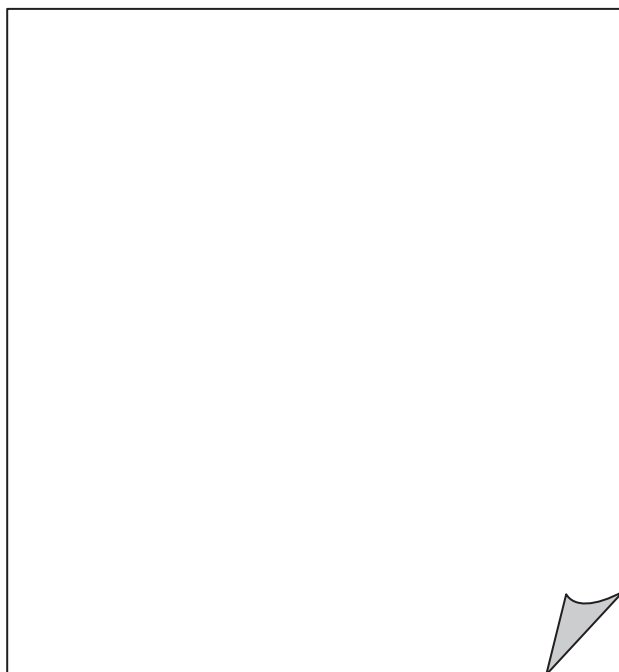
žrnlje: _____

burklje: _____

nečke: _____

Najbolj zanimiv predmet: _____ zato, ker _____

Risba predmeta



8. Oglej si okolico hiše.

Katera poslopja ali objekti se še nahajajo v okolici hiše in čemu so bili namenjeni?

9. Kako se je domačija oskrbovala z vodo?

10. Poglej vprašanja, na katera si želel/-a najti odgovore pred terenskim delom. Ali si našel/-la odgovore? Če ne, vprašaj vodičko za dodatna pojasnila.

11. Po koncu terenskega dela v alinejah zapiši zahtevane podatke v spodnjo tabelo.

Prednosti bivanja v stari kmečki hiši	Slabosti bivanja v stari kmečki hiši	Zanimivosti

12. *S pomočjo vseh pridobljenih informacij, zapisanih v terenskem dnevniku, in uporabe vsaj ene uporabne spletne strani, kjer lahko dobiš še dodatne informacije o Dominkovi domačiji, zapiši, kakšen bi bil en dan tvojega življenja na njej. Zapis naj ima uvod, jedro in sklep. Na koncu sestavka navedi uporabljenno spletno stran.



Kriteriji in opisniki za preverjanje in ocenjevanje znanja

Zgodovinsko terensko delo na Dominkovi domačiji



Prvo področje: znanje in razumevanje zgodovinskih pojavov, dogodkov, procesov

Kriteriji za preverjanje in ocenjevanje znanja	Opisniki			
	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
Na primerih opiše tradicionalne kmečke hiše na Slovenskem.	<ul style="list-style-type: none"> Za svoj domači kraj ali širšo okolico navede in deloma pomanjkljivo opiše tradicionalno kmečko hišo. 	<ul style="list-style-type: none"> Za vsako naravnogeografsko enoto navede in deloma pomanjkljivo opiše tradicionalno kmečko hišo. 	<ul style="list-style-type: none"> Za vsako naravnogeografsko enoto navede in podrobno opiše tradicionalno kmečko hišo. Pojasni posamezne podobnosti in razlike med njimi in njihimi. 	<ul style="list-style-type: none"> Za vsako naravnogeografsko enoto navede in podrobno opiše tradicionalno kmečko hišo. Primerja in pojasni podobnosti in razlike med njimi in razloge za različne gradnje.
Na primerih iz krajevne zgodovine opiše pomen ohranjanja kulturne (stavbne) dediščine.	<ul style="list-style-type: none"> Na primeru dane stavbne etnološke dediščine opiše pomen ohranjanja in varovanja kulturne dediščine. 	<ul style="list-style-type: none"> Na primeru dane stavbne etnološke dediščine razloži pomen ohranjanja in varovanja kulturne dediščine. 	<ul style="list-style-type: none"> Na primeru stavbne etnološke dediščine iz domačega okolja, ki jo izbere sam, razloži pomen ohranjanja in varovanja kulturne dediščine. 	<ul style="list-style-type: none"> Na primeru stavbne etnološke dediščine iz domačega okolja, ki jo izbere sam, razloži pomen ohranjanja in varovanja kulturne dediščine ter navede možnost ohranjanja, varovanja in popularizacije le-te.



Drugo področje: analiza, sinteza, interpretacija zgodovinskih virov

Kriteriji za preverjanje in ocenjevanje znanja	Opisniki			
	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
Zberejo in izberejo informacije in dokaze iz različnih (zgodovinskih) virov in literature v različnih medijih.	<ul style="list-style-type: none"> Iz zgodovinskih virov in literature izpiše osnovne informacije. 	<ul style="list-style-type: none"> Iz zgodovinskih virov in literature izpiše večino ključnih razvidnih osnovnih informacij. 	<ul style="list-style-type: none"> Iz zgodovinskih virov in literature izpiše večino ključnih informacij in po potrebi poišče ustrezne dokaze. 	<ul style="list-style-type: none"> Iz zgodovinskih virov in literature izpiše vse zahtevane bistvene informacije in po potrebi zanje poišče ustrezne dokaze in pomembne podrobnosti.
Kažejo spretnosti različnih oblik komunikacije (ustno, pisno, grafično, ilustrativno, IT).	<ul style="list-style-type: none"> Zapiše pravilne odgovore le na vprašanja minimalnega standarda znanja. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapiše pravilne odgovore na vprašanja za tretjino vprašanj temeljnega standarda znanja (srednja zahtevnost). 	<ul style="list-style-type: none"> Zapiše pravilne odgovore na vprašanja nižjega in temeljnega standarda znanja ter na vprašanja višjega standarda znanja (višja zahtevnost). 	<ul style="list-style-type: none"> Zapiše pravilne odgovore na vprašanja nižjega in temeljnega standarda znanja ter na vprašanja višjega standarda znanja (višja zahtevnost).
Zna poiskati zgodovinske vire in literaturo z IT.	<ul style="list-style-type: none"> S pomočjo učitelja poišče posamezne osnovne informacije. 	<ul style="list-style-type: none"> S pomočjo učitelja poišče del zahtevanih informacij. 	<ul style="list-style-type: none"> Samostojno poišče večino zahtevanih informacij. 	<ul style="list-style-type: none"> Samostojno poišče vse zahtevane informacije in pomembne podrobnosti.
Oceni pomen ohranjanja in varovanja slovenske kulturne dediščine.	<ul style="list-style-type: none"> Opiše pomen ohranjanja tradicionalne kmečke hiše v slovenskih pokrajinah kot dela slovenske kulturne dediščine. 	<ul style="list-style-type: none"> Razloži pomen ohranjanja tradicionalne kmečke hiše v slovenskih pokrajinah kot dela slovenske kulturne dediščine. 	<ul style="list-style-type: none"> Razloži pomen ohranjanja tradicionalne kmečke hiše v slovenskih pokrajinah kot dela slovenske kulturne dediščine in navede en obstoječi način varovanja in ohranjanja le-te. 	<ul style="list-style-type: none"> Razloži pomen ohranjanja tradicionalne kmečke hiše v slovenskih pokrajinah kot dela slovenske kulturne dediščine in navede izvirni možni način varovanja in ohranjanja le-te.

Tretje področje: Izdelovanje, pisanje in predstavljanje različnih izdelkov: pisni sestavek (nanaša se na nalogo 12 v Terenskem dnevniku)

Kriteriji za preverjanje in ocenjevanje znanja	Opisniki			
	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odllično
Izbrani zgodovinski viri ustrezajo izbrani temi izdelka.	<ul style="list-style-type: none"> Pregleda vsaj en dostopen in uporaben spletni vir in iz njega izbere posamezne informacije. 	<ul style="list-style-type: none"> Pregleda vsaj dva dostopna in uporabna spletna vira in iz njiju izbere deloma pomanjkljive informacije. 	<ul style="list-style-type: none"> Pregleda vsaj tri dostopne in uporabne spletne vire iz njih izbere večino pomembnih informacij. 	<ul style="list-style-type: none"> Pregleda najmanj pet dostopnih in uporabnih spletnih virov in iz njih izbere vse pomembne informacije in pomembne podrobnosti.
Uporabljeni zgodovinski viri in literatura so ustrezno navedeni v seznamu bibliografije.	<ul style="list-style-type: none"> Uporabljeni zgodovinski vir oz. literaturo pomanjkljivo navede v seznamu bibliografije ali pa navedba manjka. 	<ul style="list-style-type: none"> Uporabljena zgodovinska vira oz. literaturo deloma pomanjkljivo navede v seznamu bibliografije. 	<ul style="list-style-type: none"> Uporabljene zgodovinske vire oz. literaturo večinoma ustrezno navede v seznamu bibliografije. 	<ul style="list-style-type: none"> Uporabljene zgodovinske vire oz. literaturo natančno in dosledno navede v seznamu bibliografije.
Sestavek je ustrezno strukturiran glede na postavljene zahteve: uvod, jedro, sklep.	<ul style="list-style-type: none"> Iz danega besedila oblikuje kratko besedilo. Struktura je pomanjkljiva in deloma nejasna oz. manjkata uvod ali sklep. 	<ul style="list-style-type: none"> Iz danega besedila oblikuje krajše strukturirano besedilo z deloma pomanjkljivo strukturo (z uvodom, jedrom, sklepom). 	<ul style="list-style-type: none"> Iz danega besedila oblikuje daljše strukturirano besedilo z večinoma jasno razvidnim uvodom, jedrom, sklepom. 	<ul style="list-style-type: none"> Iz danega besedila oblikuje daljše strukturirano besedilo z jasno razvidnim uvodom, jedrom, sklepom.
Dan življenja na Dominkovi domačiji je prikazan z zgodovinskimi dejstvi in informacijami.	<ul style="list-style-type: none"> Pisni sestavek vključuje pomanjkljiva temeljna dejstva in informacije o domačiji. 	<ul style="list-style-type: none"> Pisni sestavek vključuje večino temeljnih dejstev in informacij o domačiji. 	<ul style="list-style-type: none"> Pisni sestavek vključuje vsa temeljna dejstva in informacije o domačiji. 	<ul style="list-style-type: none"> Pisni sestavek vključuje vsa temeljna dejstva in informacije o domačiji ter pomembne podrobnosti.
Uporabljena je ustrezna terminologija.	<ul style="list-style-type: none"> Terminologija ni vedno pravilno uporabljena in je pomanjkljiva. 	<ul style="list-style-type: none"> Terminologija je deloma pomanjkljivo uporabljena. 	<ul style="list-style-type: none"> Terminologija je večinoma pravilno uporabljena. 	<ul style="list-style-type: none"> Terminologija je natančno in dosledno pravilno uporabljena.

